

Ду Цзіні

Особливості застосування вчителем образотворчого мистецтва культуротвірних педагогічних технологій в мультиетнічному освітньому просторі

УДК 378.371. 37.018.43:7

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-1.2>

Ду Цзіні

аспірантка кафедри педагогіки

ДЗ «Південноукраїнський національний

педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

ORCID: 0009-0004-4170-5899

Дата першого надходження статті до
видання: 27.01.2026

Дата прийняття статті до друку після
рецензування: 25.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті:
20.04.2026

Мета статті полягає у висвітленні особливостей застосування вчителем образотворчого мистецтва культуротвірних технологій педагогічного призначення в мультиетнічному освітньому просторі. Методологія дослідження спирається на технологічний підхід (принципи системності, оптимальності, діагностичності, центрованості на результаті, стандартизованості) та культурологічний підхід (принцип варіативності культурних цінностей, принцип колективного характеру мистецького та культурного світогляду).

Результати теоретичного опрацювання проблеми доводять їх релевантність сучасним пошукам інновації та євроінтеграції площини мистецької педагогіки. Встановлено, що органічна взаємодія українського образотворчого мистецтва з іншими локальними естетичними моделями виховання відтворює цілісність та перспективність мультиетнізації освітнього простору, зближує його із загальною людською культурою, формує інокультурне середовище в його розвивальній проєкції. Доведено, що культуротвірні педагогічні технології на уроках мистецтва дають змогу переосмислити соціокультурну динаміку руху української нації цивілізаційним маршрутом розвитку, увиразнити поліфонію аксіологічних норм буття спільноти українців, «духу» української культури, мистецтва, культурної та історичної спадщини. Культуротвірні технології в методиці образотворчого мистецтва вперше розтлумачено як різновид педагогічних технологій, що реалізуються в мистецькій освіті графічними, художніми, декоративно-оформлювальними, ілюстраційними засобами творчої активності школярів; центруються на вивченні, збереженні та відтворенні світоглядно-аксіологічного, національно-маркованого, культурного та соціального досвіду, культурно-мистецької спадщини за допомогою дидактичних засобів образотворчого мистецтва; актуалізують етносферу буття української нації за допомогою неповторного культурного коду, вираженому в мистецтві. Встановлено, що вчитель образотворчого мистецтва відіграє роль ретранслятора культурних, мистецьких, духовних надбань української нації молодому поколінню, водночас залучаючи учнів до гармонії співіснування різних етносів та культурних груп.

Ключові слова: *вчителі образотворчого мистецтва, художньо-педагогічна діяльність учителя мистецтва, естетичний розвиток учнів, мистецька педагогіка та мистецька освіта, художньо-педагогічна освіта, культурні практики, культурологічний підхід в освіті, культурозбереження в освіті, культурозбагачувальні технології, культуротвірні педагогічні технології, мультиетнічний та мультикультурний освітній простір, етнічна варіативність культурного самовираження, етнічна та культурна ідентифікація, євроінтеграція в освіті.*

Постановка проблеми. Сучасні транспозиції еволюційного поступу української освіти як сегменту глобального освітнього простору детермінуються амбівалентністю двох параметрів: з одного боку, спостерігається тенденція до соціальної уніфікації та універсалізації, а з іншого – посилення інтенцій на збереження, помноження та вияскравлення національної та етнічної ідентичності. Отже, однією з парадоксальних закономірностей еволюції соціуму можемо назвати прагнення до глобалізованого функціонування (спосіб життя, соціальна стратифікація, культурна ідентифікація) з одночасним розвитком так званого культурно-маркованого націоналізму. Крім того, розвиток цифрових та позасуб'єктних технологій спричиняє опір суспільства та посилює його бажання зберегти власну автономність, неповторність, культурні відмінності, культурну спадщину в мистецтві, історію розвитку. Проте тяжіння до культурної ідентифікації не заперечує створення світового глобального мультиетнічного простору, що вирізняється

багатством культурного вияву, багатоманітністю мистецьких практик, інтегрованістю етніки та релігії в усі сфери соціальної життєдіяльності. Названі процеси продукують звернення до культурологічних параметрів освіти, зокрема до способів увиразнити культурний компонент у змісті освіти. Інтеграція культурологічного контексту в зміст освіти передбачає синтетичну педагогічних (розробляється методологія трансляції та фундаменталізації знань і актуалізованих прерогатив культурної компетентності) та культурологічних (формується уніфікована структура та модель культурної компетентності, що ретрансльована педагогікою) детермінант. В розрізі сучасних мистецьких практик освітнього призначення звернення до культурологічного потенціалу педагогічних технологій (культуротвірних та культурозбагачувальних) є надзвичайно актуальним з огляду на інтегративний та технологічний характер освітнього простору. Крім того, названий дискурс потребує конкретизації у парадигмі мультикультурності української освіти.

Отже, фіксуємо зв'язок як з науковим (необхідність розроблення сучасних теоретичних засад мультиетнізації освітнього простору засобами мистецької педагогіки), так і з практичним завданнями (необхідність накреслення перспектив імплементації спеціальних культуротвірних педагогічних технологій у систему художньо-педагогічної освіти). Отже, вважаємо необхідним розглянути специфіку застосування культуротвірних технологій вчителем образотворчого мистецтва в мультиетнічному освітньому просторі.

Аналіз актуальних досліджень. Сучасний етап студювання параметрів підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до професійної діяльності здебільшого характеризується таким дослідницьким фокусом: економічна та загальна культура педагога-художника (Бу Мінлі); дизайнерська компетентність вчителя образотворчого мистецтва (А. Ткаченко, Ван Цзялун); цифровізація підготовки майбутніх педагогів-художників (Ху Юе); художня культура спеціалістів мистецької галузі (А. Семенюк). Науковці Б. Тимків, А. Дем'янчук, Ж. Ясеницька (2021) опрацьовують потенціал інноваційних мистецьких технологій у методиці навчання образотворчому мистецтву у закладах вищої освіти. На значенні етнокультурної складової частини у підготовці вчителів мистецьких дисциплін наголошують О. Єременко, І. Чистякова, Л. Бірюкова, М. Петренко (2020). Параметрію та потенціал культурологічного підходу в сучасній художньо-педагогічній освіті розкривають О. Марущак, І. Красильникова, О. Висоцька (2025). На нашу думку, специфіка професійної діяльності вчителя образотворчого мистецтва представлена у наукових джерелах доволі рельєфно, фундаментально. Наразі має сенс зацентрувати увагу на функційному призначенні різноманітних педагогічних технологій, що використовує вчитель-мистець в освітньому просторі школи, а саме на функціях їх культуротворення та культурозбагачення.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей застосування вчителем образотворчого мистецтва культуротвірних технологій педагогічного призначення в мультиетнічному просторі закладів загальної середньої освіти.

Досягнення мети дослідження вимагало виконання таких завдань: проаналізувати науково-термінологічний фонд з проблеми та визначити зміст категорії «культуротвірні педагогічні технології»; описати специфіку професійної діяльності вчителя образотворчого мистецтва та окреслити дієві алгоритми застосування ним культуротвірних педагогічних технологій; довести роль культуротвірних педагогічних технологій для формування розв'язального мультиетнічного освітнього простору.

Методологія дослідження. Стратегію вивчення сутності культуротвірних технологій в художньо-педагогічному просторі визначає

технологічний підхід, що реалізується в освітній принципами системності (фіксує інтегративну єдність мети і засобів навчання), оптимальності (фіксує доцільність та позитивну «ресурсність» тих чи тих засобів навчання), діагностичності (фіксує здатність верифікувати результат упровадження засобів навчання), центрованості на результаті, стандартизованості (фіксує придатність різних технологій до репродукції в різних умовах навчання). Водночас продуктивними для визначення специфікантив упровадження педагогом-художником культуротвірних педагогічних технологій є параметри культурологічного підходу в освіті. На нашу думку, саме культурологічний підхід маркує процедури розуміння культурної динаміки еволюції людства як поліфонії аксіологічних норм буття людської спільноти, алгоритмів її еволюційного розвитку, сенсу й специфіки колективної картини світу, принципів поведінки групи людей, що відображають її неповторний соціальний та мистецько-культурний досвід.

Підґрунтя теоретичного виміру опрацювання проблеми складають інструменти синтетичного аналізу наукової інформації, упорядкування та систематизації наукометрично-довідникових, психолого-педагогічних, мистецько-педагогічних джерел, що репрезентують різні проєкції дослідження проблематики осучаснення системи підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Результати та їх обговорення. Культурологічна основа загальної методології художньо-педагогічної діяльності ілюструється у довідкових джерелах лексею «культурологічний підхід в освіті». Вона тлумачиться як сегмент конкретно-наукової методології пізнання та трансформації художньо-педагогічної реальності, що базується на аксіології сприйняття мистецько-художніх координат; параметр розуміння освіти крізь призму концепта «культура», тобто усвідомлення її як культурного процесу, що здійснюється у культурно-маркованому середовищі, всі складники якого пронизані людськими смислами і слугують людині, яка вільно виявляє власну творчу індивідуальність, прагнення до культурного самозабезпечення і самоактуалізації у площині культурних цінностей (Стоян, 2014, с. 46). Отже, культурологічний підхід в освіті може бути представлено як напрям в освітній практиці, що базується на принципі культуровідповідності та духовності освіти, що не суперечить науковому змісту освітньої парадигми, а навпаки – увиразнює та збагачує його. Фундамент такого розуміння культурологічної основи освіти складають уявлення про духовний та ірраціональний світ людини, що дає змогу органічно долучитись до світу мистецтва. У такому розумінні духовність є внутрішньою властивістю індивіда, що маркує переважання душевних, морально-етичних та інтелектуальних інтенцій над матеріальними

та прагматичними (Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2005). Метафорика лексеми «дух» у цьому контексті ототожнюємо з внутрішньою енергією людини, що надає аксіоматичного значення та особливого імпульсу всім її діям (Шинкарук, 1990, с. 13). У філософських інтерпретаціях культурологічних смислів освіти, зокрема параметрів залучення людини до мистецьких практик, категорія «дух» є спорідненою до лексеми «аніма» (душа), що синтетично репрезентує грецькомовне слово «псіхе» (корінь *ψυχη*), доводячи зв'язок між культурою та психікою людини (Культуротворчі виміри людини в сучасному універсумі, 2019) Отже, свідомо інтелектуальна та «душевна» активність людини охоплює та досягає ті аспекти культури, що пов'язані з найвищими проявами людської психіки – духовною культурою, творчим саморозвитком, індивідуальною самоактуалізацією в мистецьких практиках.

У сучасних науково-педагогічних студіях культуровідповідність як принцип освіти спричинив появу спеціальної культурознавчої освіти. Педагогічний аспект культурознавчої освіти висвітлюється за допомогою словотвору “*homo culture*” (або «людина культурна»), тобто освічена, занурена у розмисли про сенс буття, якій властиві духовні інтенції та цінності (Стоян, 2014). Модель культурно-освітньої системи фундується на розумінні глобального сенсу освіти – трансляції досвіду від старшого покоління до молодшого на основі встановлених у соціумі культурних зразків. Отже, ізоморфний характер освіти і культури надає підґрунтя для цілком логічного упорядкування культурологічних принципів як базових для сучасної художньо-педагогічної освіти. Аналіз термінології та змісту культурологічного підходу в освіті спрямовує до думки про такі його значення в загальній методології педагогіки: продукування інноваційних способів входження людини (в контексті дослідження – учня) у неповторний та естетично-наповнений світ культури; соціалізація людини за встановленими культурними зразками; трансляція культурно-оформлених зразків людської творчості у вигляді мистецьких продуктів.

Сучасний вимір симетризації культурологічних та освітніх параметрів віддзеркалюється зверненням дослідників до характеристики культуротворення (як певного акту діяльності). Само по собі культуротворення є виявом індивідуальних смислів творчості, тобто моделі употужнення культурно-мистецького (а отже, й естетично-духовного) сегменту освіти. Принципи такої симетризації, на нашу думку, детермінують звернення до потенціалу культуротвірних педагогічних технологій. Глибоко переконані в тому, що сам дискурс щодо ролі культуротвірних сегментів освіти концентрується так чи інакше у змісті художньо-педагогічної та мистецької практики, адже музична та хореографічна,

образотворча та технологічно-декоративна естетика вирізняється потужним потенціалом як естетизації освітнього середовища, так і загальнокультурного розвитку соціуму загалом. Звернемо увагу на складність самого термінотворення у розрізі проблеми, адже репрезентація феномена «культуротворення» за допомогою елементарної суми двох складників «культура» і «творчість» не є правомірним, оскільки спрощене розуміння у цьому разі не ілюструє всієї палітри смислів як у загальнокультурному контексті, так і в науково-педагогічному. За етимологією та загальним філософським значенням культуротворення як акт «творення культури» є самобутнім і неповторним явищем, що знаходить утілення в соціальному, естетичному, творчому та професійному самовизначенні людини. Надзвичайно важливим вважаємо встановлення чіткого зв'язку між категоріями «мистецтво», «естетика» та «культуротворення», адже в аспекті їхнього синтетичного поєднання маємо шукати способи відображення змісту та значення культуротвірних педагогічних технологій у професійній діяльності педагога-художника.

На нашу думку, естезис як індивідуально-інтенційний імпульс, що стимулює залучення молоді людини до світу культури, залежить від мистецької грамотності, відображає творчу самоактуалізацію особи за допомогою наявного арсеналу мистецьких засобів, вступає у кореляційний зв'язок з елементами духовної культури людства, синхронізуючись одночасно з формами мистецького вираження. Додаючи специфічних характеристик загальновизнаному тлумаченню сутності категорії «педагогічні технології», можемо представити їх інтерпретацію в мистецько-педагогічній площині, адже саме теорія та методика мистецької педагогіки розробляє зміст та висуває вимоги до тих чи тих педагогічних технологій як культуротвірних. Отже, педагогічними технологіями мистецької освіти називаємо чітку та алгоритмізовану синтетичну систему методів, педагогічних прийомів та розвивальних засобів цілеспрямованого (педагогічно-центрованого) розвитку творчих інтенцій учнів, їхньої мистецької грамотності та естетичного світогляду; позитивного впливу на естетично-духовну сферу молоді, їхнє аксіологічно-культурне та позитивно-аксіологічне ставлення до оптимізувально-емоційної та індивідуально-фундаменталізувальної ролі естетики в житті.

На нашу думку, інтерес до пошуків технологічного вирішення проблеми застосування різноманітних засобів образотворчої дидактики посилюється декларуванням пріоритетності інтегративного підходу до конструювання системи освіти в Україні та започаткуванням викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» в закладах загальної середньої освіти (Тимків, Дем'янчук, 2021, с. 74). Інтеграція за власною змістовою сутністю найповніше

відображає піднесення конкретно-методичного (мистецького, художнього) розуміння естетичного розвитку школярів до культурологічного, що й посилює необхідність уведення в методичну систему та філософський фундамент мистецької освіти лексеми «культуротвірні технології». Еволюція розуміння сутності педагогічних технологій мистецької освіти спродукувала розширення функціоналу технологічних засобів естетичної освіти молоді на всіх рівнях та спричинила насичення науково-педагогічного дискурсу категоріями «культурозбагачувальний простір освіти», «культура художньої творчості» «культурозбагачувальні мистецькі практики», «культуровідповідність мистецької педагогіки» тощо (Єременко, Чистякова, 2020, с. 128). В основі всіх названих варіацій лежить художньо-розвивальний зміст технологій мистецької педагогіки, що віддзеркалено різними контекстами та способами застосування в середовищі школи. Інтерес соціуму до процесів творчого самовираження молоді є не випадковим, адже система мистецької освіти в Україні наразі є потужним важелем становлення національної та культурної ідентичності нації через гуманітарні виклики останніх років. Отже, на нашу думку, культуротвірні педагогічні технології художньо-розвивального змісту покликані залучити учнів до різноманітної творчої реалізації та самоактуалізації, посилюють культурозбагачувальну роль мистецтва. У свою чергу, варіативність застосування культуротвірних технологій у різновидах педагогіки образотворчого мистецтва віддзеркалюється змістом самих творчих практик як актів вивільнення внутрішньої духовної енергетики суб'єктів навчання, їхньої креативності та естетичного світовідношення.

В системі художньо-педагогічної діяльності вчителів образотворчого мистецтва культуротвірні педагогічні технології застосовуються завдяки широкій палітрі сучасних артпрактик, а саме: творчих майстерень, студій малюнку, дизайнерських проєктів та громадських ініціатив естетичного просвітництва, студій оформлення виставок, фестивалів, декорування, естетизації індивідуального простору життєдіяльності учнів. В системі художньо-педагогічної діяльності вчителя образотворчого мистецтва культуротвірні технології виступають засобом відтворення та збагачення культурних цінностей українського народу, його історії, традицій та обрядовості, духовної спадщини. Культуротвірні технології в методиці образотворчого мистецтва є різновидом педагогічних технологій, що реалізуються в художньо-педагогічній освіті графічними, візуальними, колористичними, декоративно-оформлювальними, ілюстративними засобами творчої активності школярів; центруються на вивченні, збереженні та відтворенні світоглядно-аксіологічного, націоментально-маркованого, культурного та соціального досвіду,

культурно-мистецької спадщини за допомогою засобів образотворчого мистецтва; актуалізують етносферу буття української нації за допомогою неповторного культурного коду, вираженому в мистецтві.

Культуротвірні педагогічні технології образотворчого мистецтва набувають неабиякого значення в розрізі євроінтеграційних перспектив національної освіти України. Сучасні артпрактики мають не лише імплементувати артефакти глобалізованого простору мистецтва у зміст оновлених методик естетичного розвитку учнів в національній освітній системі, але й запобігти надмірній уніфікації технологічно-методичного інструментарію, відстоюючи неповторність культурно-мистецького самовираження українців. Здійснюючи художньо-педагогічну діяльність в сучасних координатах освітніх реалій, вчитель образотворчого мистецтва має використовувати потенціал культуротвірних педагогічних технологій в образотворчому мистецтві з опорою на необхідність відродження національно-маркованих культурних традицій українського народу, його історичної спадщини та фольклору, декоративно-вжиткового мистецтва та дизайну, народних ремесел та обрядової творчості, культурних традицій, звичаїв та «духу» українського народу.

Ще одним аспектом проблеми вважаємо розгляд особливостей сучасного мультиетнічного простору нашої країни, його культурної варіативності. Багатоетнічний характер українського народу, збагачуючись тисячоліттями, набув інтегрованого характеру, що мультиплікативно синтезує артефакти національних меншин різних регіонів – болгарської, польської, ромської, словацької, румунської – представників різних культурних та релігійних груп. Отже, мультиетнічний характер освітнього простору є релевантним до змісту культуротвірних педагогічних технологій, потенціалу художньої творчості, що реалізує їхній естетичний потенціал в освітньому процесі, зокрема в системі образотворчої дидактики. Мультиетнічний характер освітнього простору відображається соціокультурною складовою частиною художньої діяльності учнів на уроках мистецтва. Наприклад, набувають популярності виховні заходи щодо збереження історичної пам'яті українського народу (оформлення та декорування в стилістиці давньохристиянської обрядовості, колядок, Масляної, Вербної неділі, свята Трійці, Велесової Ночі, свята Івана Купала тощо). Використання культуротвірних педагогічних технологій на уроках образотворчого мистецтва позитивно впливають на самосвідомість українського народу (Марущак, Красильникова, 2025, с. 179), його ключові світоглядні артефакти як етнічної та культурної спільноти. Вчитель образотворчого мистецтва відіграє роль ретранслятора культурних, мистецьких, духовних надбань української нації молодому поколінню, водночас

залучаючи учнів до гармонії співіснування різних етносів та культурних груп. Органіка взаємодії українського образотворчого мистецтва з іншими локальними естетичними моделями виховання відтворює цілісність та перспективність мультиетнізації освітнього простору, зближує його із загальнолюдською культурою, формує інокультурне середовище в його розвивальній проєкції. Сучасна методика навчання образотворчого мистецтва рясніє різноманітними засобами вираження етнокультурного змісту художньої творчості учнів, як-от: малювання у стилістиці української вишиванки й традиційного писанкарства, колажування в традиціях кримсько-татарської етніки, оформлення та дизайн приміщень для проведення Різдва за григоріанським стилем; декорування шкільного простору орнаментами з геометричними та антропоморфними мотивами; підготовка ілюстрацій, плакатів, фотозон для святкування Китайського нового року, Новрузу (свята в традиціях Близького сходу); малюнків для естетизації свята Геловін, манга-фестів, косплеїв тощо.

На нашу думку, культурна ідентифікація учнів – представників різних етнічних груп не вимагає розроблення окремого сегменту методики навчання образотворчого мистецтва в сучасній українській школі, проте має бути предметом додаткової уваги педагога-художника. Виховна мета уроків образотворчого мистецтва у школі наразі доповнюється культурологічною відповідністю етнічній самосвідомості учнів та принципам толерантного співіснування різних народів. Отже, саме активне використання культуротвірних педагогічних технологій на уроках образотворчого мистецтва надає педагогічної аргументованості культурологічному стрижню сучасної освіти: гармонія існування українського народу в сім'ї культур інших народів, відкритість та толерантність до культурних, естетичних та мистецьких ознак різних націй є запорукою надання національній педагогічній моделі глобалізованого характеру та гуманістичної ціннісної орієнтації.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Розглянуті особливості проєкування освітнього простору країни в контексті посилення етнокультурної складової частини наразі мають ознаки тенденцій, залишаючись на периферії розроблення дидактичних та виховних моделей технологічного характеру. Ми пов'язуємо це із складністю параметризації, уніфікації та загалом «технологізації» методики образотворчого мистецтва. Естетичні здібності учнів, образотворча та художня обдарованість розвиваються з народження, проте мають чітку градацію: вроджені здібності і здібності репродуктивного характеру, набуті під час навчання в школі. Без спеціалізованої позанавчальної активності естетично-профільного характеру сформувати естетичну культуру дітей, розвинути їхній художній смак, настанову

на самовираження за допомогою мистецтва, естетичне світовідношення вкрай важко. Отже, технологізація такого процесу надає складності художньо-педагогічній діяльності вчителя, вимагаючи від нього додаткових зусиль з розроблення індивідуальних траєкторій естетичного розвитку учнів. В умовах мультиетнічного суспільства застосування культуротвірних педагогічних технологій на уроках образотворчого мистецтва довело свою ефективність, насамперед через потенційну здатність посилювати етнокультурну ідентифікацію молоді, адаптацію до інокультурного середовища. Культуротвірні педагогічні технології на уроках мистецтва дають змогу переосмислити соціокультурну динаміку руху української нації цивілізаційним маршрутом розвитку, увиразнити поліфонію аксіологічних норм буття спільноти українців, «духу» української культури, мистецтва, культурної та історичної спадщини. Перспективи подальших розвідок у межах цієї проблематики вбачаємо в розробленні компонентної структури готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до впровадження культуротвірних педагогічних технологій в мультиетнічному освітньому просторі закладів загальної середньої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ван, Цзялун. (2024) Проєктно-дизайнерська культура у площині професійної діяльності вчителів образотворчого мистецтва. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Ушинського*, 2, 51–57. DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2024-2-7>.
2. Ву, Мінлі (2024) Модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Перспективи та інновації науки*, 8 (42). С. 99–107. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-99-107](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-99-107).
3. *Великий тлумачний словник сучасної української мови (2025)* / ред. В. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун». 1728 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.
4. Yeremenko, O., Chystiakova, I., Biriukova, L., & Petrenko, M. (2020). Training of Future Musical Art Teachers: An Ethnocultural Approach. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (3), 127–138. DOI: <https://doi.org/10.7596/taksad.v9i3.2780>.
5. *Культуротворчі виміри людини в сучасному універсумі: колективна монографія* (2019) / за ред. М. Бровка. Київ: Ліра-К. 380 с. URL: <https://www.ukrbook.net>.
6. Марущак, О., Красильникова, І., Висоцька, О. (2025) Культурологічний підхід як методологічна основа полі художньої освіти бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації. *Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку*, 178–183. DOI: <https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.45>.
7. Семенюк, А. (2019) Формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук. Одеса. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>.

8. Стоян С. (2014) Культурно-історичні метаморфози символізму в європейському образотворчому мистецтві. Київ: Міленіум. 358 с. URL: <https://www.ukrbook.net>.

9. Тимків, Б., Дем'янчук, А., Ясеницька, Ж. (2021) Інноваційні мистецькі технології у викладанні образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти. *Педагогічні науки*, 39, 72–78. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.13>.

10. Ткаченко, А. (2018) Критеріальна оцінка дослідження ефективності дизайнерської підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. С. 7–16. URL: <http://journal.mdpu.org.ua>.

11. Ху, Юе. (2020) Застосування продуктивних комп'ютерних технологій у процесі навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 10 (104), 41–49. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.10/041-049>.

12. Шинкарук, В. (1990) Світогляд як форма самосвідомості людини і спосіб духовно-практичного освоєння світу. *Науковий світогляд і суспільна культура*. Київ: Наукова думка, 1. С. 12–29. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

REFERENCES

1. Van, J. (2024) Projektno-dyzainerska kultura u ploshchyni profesiinoy diialnosti vchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Project-design culture in the professional activity of art teachers]. *Naukovyi visnyk Pivdennoukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho*, 2, 51–57. <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2024-2-7>

2. Wu, M. (2024) Model formuvannia ekonomichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva v protsesi fakhovoi pidhotovky [Model of formation of economic competence of future art teachers in professional training]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 8 (42), 99–107. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-99-107](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-99-107).

3. Busel, V. (Ed.) (2005) *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Comprehensive explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv; Irpin: VTF "Perun". Retrieved from: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

4. Yeremenko, O., Chystiakova, I., Biriukova, L., & Petrenko, M. (2020). Training of Future Musical Art Teachers: An Ethnocultural Approach. *Journal of History Culture and Art Research*, 9 (3), 127–138. <https://doi.org/10.7596/taksad.v9i3.2780>.

5. Brovko, M. (Ed.) (2019) *Kulturnotvorchi vymiry liudyny v suchasnomu universumi* [Cultural dimensions of a person in the modern universe]. Kyiv: Lira-K. Retrieved from: <https://www.ukrbook.net>.

6. Marushchak, O., Krasylnykova, I., & Vysotska, O. (2025) *Kulturnolohichniy pidkhid yak metodolohichna osnova polykhudozhnoi osvity bakalavriv obrazotvorchoho mystetstva, dekoratyvnoho mystetstva, restavratsii* [Culturological approach as a methodological basis of poly-art education of bachelors in fine arts, decorative arts, and restoration]. *Ukrainske mystetstvo u svitovomu kulturnomu prostori: istoriia, suchasnist ta perspektyvy rozvytku* [Ukrainian Art in the World Cultural Space: History, Modernity and Development Prospects], 178–183. <https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.45>.

7. Semeniuk, A. (2019) *Formuvannia khudozhnoi kultury maibutnikh khudozhnykiv-konstruktoriv u protsesi profesiinoy pidhotovky* [Formation of artistic culture of future designer-artists in professional training] (Candidate of Pedagogical Sciences dissertation). Odesa. Retrieved from <http://dspace.pdpu.edu.ua>.

8. Stoian, S. (2014) *Kulturno-istorychni metamorfozy symvolizmu v yevropeiskomu obrazotvorchomu mystetstvi* [Cultural-historical metamorphoses of symbolism in European fine art]. Kyiv: Milenium. Retrieved from: <https://www.ukrbook.net>.

9. Tymkiv, B., Demianchuk, A., & Yasenytska, Zh. (2021). Innovatsiini mystetski tekhnolohii u vykladanni obrazotvorchoho mystetstva u zakladakh vyshchoi osvity [Innovative artistic technologies in teaching fine arts in higher education institutions]. *Pedahohichni nauky* [Pedagogical Sciences], 39, 72–78. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.13>.

10. Tkachenko, A. (2018) Kryterialna otsinka doslidzhennia efektyvnosti dyzainerskoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Criteria-based evaluation of effectiveness of design training of future art teachers]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohika*, 7–16. Retrieved from: <http://journal.mdpu.org.ua>.

11. Hu, Y. (2020) Zastosuvannia produktyvnykh kompiuternykh tekhnolohii v protsesi navchannia maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Application of productive computer technologies in training future art teachers]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 10 (104), 41–49. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.10/041-049>.

12. Shynkaruk, V. (1990) Svitohliad yak forma samosvidomosti liudyny i sposib dukhovno-praktychnoho osvoinnia svitu [Worldview as a form of human self-consciousness and a way of spiritual-practical mastering of the world]. *Naukovyi svitohliad i suspilna kultura*, (1), 12–29. Retrieved from: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

Specifics of implementing culture-generating pedagogical technologies by teachers of visual arts in a multiethnic educational space

Du Jingyi

PhD student at the Department of Pedagogy
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical
University named after K.D. Ushynsky"
ORCID: 0009-0004-4170-5899

Стаття поширюється на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

У статті розглянуто проблему формування в майбутніх виконавців-ансамблістів навичок автономної підготовки до творчої презентації репертуару. Актуальність дослідження зумовлена потребою вдосконалення фахової підготовки музикантів у контексті сучасних вимог мистецької освіти, що передбачають розвиток суб'єктності, саморегуляції, відповідальності та здатності до продуктивної колективної взаємодії.

Метою статті є теоретико-методичне обґрунтування педагогічних умов, які сприяють вдосконаленню здатності здобувачів до автономної навчально-виконавської діяльності в процесі підготовки до ансамблевого музикування. У роботі використано методи аналізу, зіставлення, узагальнення та систематизації наукових джерел, присвячених проблемам ансамблевого виконавства, саморегульованого навчання, автономності, рефлексії та цифрової підтримки музичної освіти. Уточнено сутність автономної підготовчої роботи майбутнього виконавця-ансамбліста як такого рівня організації навчально-виконавської діяльності, за якого здобувач самостійно визначає цілі, планує послідовність дій, добирає способи опрацювання музичного матеріалу, застосовує засоби самоконтролю та здійснює коригування власної підготовки з орієнтацією на подальшу колективну художню взаємодію.

Обґрунтовано три взаємопов'язані педагогічні умови формування відповідних навичок, як-от: формування стійких уявлень про соціокультурне значення та функціональну специфіку колективних форм музикування й усвідомлення особистої відповідальності за якість власного внеску; забезпечення цілеспрямованого методичного супроводу набуття навичок автономного опрацювання музичного твору з урахуванням його жанрово-стильових, композиційно-драматургічних і виконавсько-комунікативних особливостей; цілеспрямоване формування рефлексивно-стратегічної свідомості, здатності до самооцінки, самоконтролю та самокоригування виконавсько-підготовчих дій. Наголошено на тому, що сукупна реалізація цих умов сприяє розвитку вмінь моделювати ситуації ансамблевої комунікації, здійснювати слуховий взаємоконтроль, прогнозувати спільний виконавський результат та забезпечувати якісну індивідуальну підготовку до повноцінної участі в ансамблевому виконавстві.

Ключові слова: автономна підготовка, ансамблеве виконавство, наукові підходи, саморегуляція, рефлексія, педагогічні умови, творча презентація репертуару, сучасні інноваційні технології, цифрова підтримка музичної освіти.